

Another life

Víctor Gayà

L'escriptura de Xesca Ensenyat sovint es manifestava com a les canonades: un broll tal com raja, cabalós, impetuós, contundent; però aquesta torrençera no arrossegava pas materials al·livió, sinó elements ben configurats, una eloqüència plàstica i efectiva, un gran repertori d'expressions i modismes i, en definitiva, una més que notable riquesa lèxica, fraseològica i figurativa al servei d'uns relats capaços de fixar una realitat plena de ressonàncies, però també de denúncies. I si això ja era d'aquesta manera en tota la seva obra, d'una manera prou evident ho és en la seva novel·la pòstuma, *Una altra vida*.

Una altra vida és molt més que la història d'uns personatges, és la història fidedigna de tota una època –especialment les dècades dels 50 i 60– i d'una societat que, amb totes les seves bondats i misèries, albira i desitja un canvi, una altra vida. De fet, l'argument de la novel·la és aquesta transformació impulsada per uns nous aires que remouen l'atmosfera viciada del franquisme establert; i la trama, en la qual un ampli ventall de personatges malden per assolir una vitalitat que contrasta amb la grisor del temps oficial, és un teixit d'accions i passions ordit sobre un bastiment de costums ancestrals i de telers desencaxats.

L'ambient de pescadors, l'incipient turisme, els influxos forans, les relacions personals mediatitzades pel control social, la presència insidiosa de les forces vives, la vida que somnia una altra vida... tot plegat és com una mar brava en la qual suren uns personatges senzills que, això no obstant, hauran de dur a terme el gran drama de posar l'acció a tota una època i tot un país.

La riquesa lingüística de la prosa de Xesca Ensenyat va acompanyada d'una gran varietat de recursos estilístics que matisen la uniformitat del discurs en què predomina el to dramàtic amb traços

Una altra vida

XESCA ENSENYAT

Edició i pròleg a cura de Marc Cerdó

Leonard Muntaner, editor

Palma, 2012

364 pàgines / 16 euros

violents. Així, hi apareixen motius sentimentals, tocs d'humor, d'ironia i de crítica ridiculitzadora.

Per un altre costat, la veu narradora adopta sovint l'estil indirecte lliure o, senzillament, fa parlar els personatges

sense la convenció del signe separador del diàleg, o fa servir el gènere epistolar. I aconseguix amb tot això una varietat expressiva que enriqueix l'intens flux narratiu.

Però, al marge de tots aquests recursos formals i d'una loquacitat que és capaç de ser col·loquial i reflexiva alhora, popular i culta, Xesca Ensenyat pinta a l'oli –no res de pastel o aquarel·la–, i d'una manera precisa i sense escatimar material, un paratge que, essent absolutament local, esdevé universal; i a aquest quadre hi afegeix la genuïna banda sonora d'un temps que, amb la seva tonalitat, de segur que és històrica –un autèntic document–, però mai no anacrònica.

Pot ser una paradoxa, però l'escriptura torrencial de Xesca Ensenyat requereix una lectura assossegada, demorada i atenta. Especialment en casos com aquest, no té sentit aquella actitud lectora –tan qüestionable– consistent a devorar pàgines. No es tracta tant d'estar impacients per saber què passarà a les pàgines següents, sinó de ser receptius a tot allò que va passant a la pàgina per la qual es té obert el llibre.

La vida és en un altre indret per al Jaromil de Milan Kundera; per a la Laida de Xesca Ensenyat l'altra vida és un desig utòpic, però la manera de contar-ho té un lloc –no sempre reconegut– dins la literatura catalana.

Xesca Ensenyat